

AIDA Landenrapport België – 2025 Update

Dit document bevat de Nederlandse vertaling van de samenvatting van de belangrijkste wijzigingen aan het AIDA-rapport 2025 (Asylum Information Database). Elk van deze ontwikkelingen wordt nader geduid in het AIDA-rapport zelf. Ook de bronnen bij de informatie in deze samenvatting zijn in het oorspronkelijke rapport te consulteren. Het volledige rapport is [hier](#) in het Engels te consulteren.

Politieke context – Nieuwe federale regering en regeerakkoord 2025

Na bijna acht maanden onderhandelen werd op 31 januari 2025 een nieuwe federale regering gevormd onder leiding van de Vlaamse nationalistische partij N-VA. Het regeerakkoord van de vijfpartijencoalitie bevat voorstellen voor een ingrijpende hervorming van het asielsysteem, gericht op wat de nieuwe premier Bart de Wever (N-VA) heeft omschreven als het ‘strengste migratiebeleid ooit’ van België. Ondanks ernstige bezwaren van verschillende maatschappelijke organisaties en enkele vooraanstaande actoren op het gebied van asiel en migratie, heeft de nieuwe minister van Asiel en Migratie, Anneleen Van Bossuyt, diverse wijzigingen doorgevoerd in de asielprocedure, de opvangvoorwaarden en de regels inzake gezinshereniging, die uitgebreid aan bod komen in de update van het AIDA-rapport van dit jaar.

Asielprocedure

- **Kernstatistieken:** In 2025 hebben in totaal 34.439 personen in België internationale bescherming aangevraagd, wat neerkomt op gemiddeld 2.870 verzoeken per maand – een daling van 13% ten opzichte van 2024. Er werden 33.209 verzoeken geregistreerd op het Belgische grondgebied (in het registratiecentrum ‘Belliard’ in Brussel), 682 aan de grens en 548 in detentiecentra. Van het totale aantal waren er 6.865 volgende verzoeken (20% van het totale aantal verzoeken en een stijging van 6% ten opzichte van 2024). 2.629 verzoekers genoten internationale bescherming in een andere EU-lidstaat (zogenaamde “M-status-verzoekers”), een daling van 45,5% ten opzichte van 2024. 1.673 verzoeken werden ingediend door verzoekers die op het moment van het verzoek verklaarden een niet-begeleide minderjarige te zijn, een daling van 35,5% ten opzichte van 2024.

In de loop van 2025 heeft het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS) aan 8.369 personen de vluchtelingenstatus toegekend en aan 618 personen de subsidiaire beschermingsstatus, wat neerkomt op een beschermingspercentage van 28,5 %, aanzienlijk lager dan in de voorgaande jaren (47,2 % in 2024 en 43,5 % in 2023). Als alleen de beslissingen ten gronde in aanmerking worden genomen, bedroeg het beschermingspercentage 44 % (tegenover 62 % in 2024). De vluchtelingenstatus werd vooral toegekend aan Afghanen (1.437), Palestijnen (1.270), Eritreeërs (1.216), Turken (670) en Somaliërs (376). De subsidiaire beschermingsstatus werd vooral toegekend aan Jemenieten (292), Eritreeërs (125) en Soedanezen (32). In totaal werd aan 19.006 personen internationale bescherming geweigerd. Dit omvat beslissingen waarbij de vluchtelingenstatus en de subsidiaire beschermingsstatus werden geweigerd (10.541), beslissingen waarbij een verzoek kennelijk ongegrond werd verklaard (634), beslissingen van niet-ontvankelijkheid van een verzoek (bv. met betrekking tot volgende verzoeken of verzoeken van personen die in een andere EU-lidstaat internationale bescherming genieten) (7.458), beslissingen tot uitsluiting van internationale bescherming (109) en beslissingen waarbij een beschermingsstatus werd beëindigd of ingetrokken (264). Dit laatste aantal lag aanzienlijk hoger dan vorig jaar (+247%) als gevolg van een actie van het CGVS om de achterstand weg te werken in dossiers waarin de geldigheid van de beschermingsstatus moest worden herzien om redenen die verband hielden met de openbare orde, wat resulteerde in een groot aantal beslissingen tot intrekking en beëindiging.

In het kader van de Dublin-procedure zijn in totaal 12.175 verzoeken tot overname en terugname naar andere lidstaten verzonden, waarvan er 8.390 zijn ingestemd. Ter verduidelijking, er kunnen meerdere verzoeken met betrekking tot dezelfde persoon naar verschillende lidstaten worden verzonden. In 2025 werden in totaal 1.043 personen daadwerkelijk vanuit België overgebracht naar andere lidstaten. Er waren 3.866 inkomende verzoeken tot overname en terugname, waarvan de Belgische autoriteiten er 2.301 hebben aanvaard. 586 personen werden in het kader van de Dublin-procedure naar België overgebracht

- **Achterstand en behandelingstermijnen bij asielinstanties:** De achterstand bij de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) is verder toegenomen van 12.888 lopende verzoeken in december 2024 tot 14.734 op 31 december 2025. De wachttijden voor het eerste interview bij de DVZ bedragen soms meerdere maanden. De achterstand bij het CGVS is licht gedaald, met een werklast die is geëvolueerd van 26.119 lopende dossiers in december 2024 tot 24.406 lopende dossiers eind 2025. Aangezien de normale werklast wordt geschat op 6.500 dossiers, wordt de feitelijke achterstand geraamd op 17.906 dossiers. De gemiddelde behandelingsduur bij het CGVS bedroeg 372 dagen tussen de overdracht van het dossier aan het CGVS en de beslissing; de mediane behandelingsduur bedroeg 286 dagen. Op het niveau van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RvV) is de totale achterstand aan lopende beroepen voor het derde jaar op rij aanzienlijk toegenomen, van 4.700 in december 2023 tot 8.232 in december 2024 en tot 13.004 lopende zaken op 28 februari 2026. Deze achterstand bestaat uit 5.603 beroepen in de procedure in volle rechtsmacht (ingesteld tegen beslissingen van het CGVS) en 7.401 beroepen in de nietigverklaringsprocedure (ingesteld tegen alle andere beslissingen die zijn genomen ter uitvoering van de migratiewetgeving, met inbegrip van beslissingen van de DVZ in het kader van de Dublin-procedure). De gemiddelde behandelingsduur bij de RvV bedroeg 134,1 dagen voor beroepen die in 2025 werden ingediend en waarover in 2025 een beslissing werd genomen.

- **Opschorting van het hervestigingsprogramma:** In maart 2025 kondigde de minister van Asiel en Migratie aan dat het hervestigingsprogramma zou worden opgeschort totdat het aantal migranten dat op onregelmatige wijze in België aankomt, zou dalen. Bijgevolg heeft België in 2025 slechts 44 personen hervestigd die vooraf waren geselecteerd, maar geen nieuwe vluchtelingen voor hervestiging aangewezen.
- **Nieuwe wet breidt de definitie van ‘volgend verzoek’ uit:** Een nieuwe wet van 14 juli 2025 heeft de reikwijdte van de definitie van “volgend verzoek om internationale bescherming” uitgebreid tot aanvragen die worden ingediend door verzoekers die een definitieve negatieve of positieve beslissing hebben ontvangen over een eerder verzoek voor internationale bescherming in een andere EU-lidstaat. Dit heeft belangrijke procedurele gevolgen voor de betrokken verzoekers, zoals de mogelijkheid om hun opvangrechten te beperken en het ontbreken van toegang tot de arbeidsmarkt tijdens de ontvankelijkheidsfase van de procedure die van toepassing is op volgende verzoeken. Op 26 februari 2026 heeft het Grondwettelijk Hof de nieuwe bepalingen tijdelijk opgeschort en de zaak als een prejudiciële vraag voorgelegd aan het Europees Hof van Justitie. Desalniettemin heeft de minister van Asiel en Migratie aangekondigd dat de praktijk waarbij verzoeken van personen die in een andere lidstaat een definitieve (positieve of negatieve) beslissing hebben ontvangen worden behandeld, met inbegrip van de weigering van opvang aan deze groep, zal worden voortgezet. Ze stelde dat de Vreemdelingenwet voorziet in een andere rechtsgrond om deze verzoeken te blijven behandelen als “volgende verzoeken” en de betrokken verzoekers bijgevolg opvang te weigeren.

Verschillende ngo's hebben bij de Raad van State beroep in uiterst dringende noodzakelijkheid aangetekend met het verzoek om deze instructie op te schorten, met het argument dat de rechtsgrond waarop de minister zich baseert, precies dezelfde is als die welke door het Grondwettelijk Hof in twijfel was getrokken. Op 27 maart 2026 schorste de Raad van State de instructie. Na deze opschorting en onder toenemende politieke druk trok de minister haar instructie in. Zij verklaarde echter dat de Raad van State Fedasil naar verluidt nog steeds toestaat om op individuele basis opvangvoorzieningen te blijven weigeren aan verzoekers met M-status. De minister stelde hiertoe nieuwe ‘werkafspraken’ vast met haar diensten. Op het moment van schrijven is het onduidelijk op welke rechtsgrond Fedasil opvang zou kunnen weigeren, gezien de voorlopige uitspraak van het Grondwettelijk Hof. Omwille van deze juridische onzekerheden en de gevolgen van dit beleid voor de arbeidsomstandigheden bij Fedasil hebben 500 Fedasil-medewerkers een open brief ondertekend en gepubliceerd waarin zij het beleid van de minister aan de kaak stellen. De ondertekenaars verzoeken de minister om “de rechterlijke uitspraken te respecteren en onderdak te bieden aan degenen aan wie vandaag nog steeds hun rechten worden ontzegd.”

- **Veilig land van herkomst:** Op grond van het Koninklijk Besluit van 3 december 2025, dat van kracht is vanaf 15 december 2025, worden de volgende landen beschouwd als veilige landen van herkomst: Albanië, Bosnië en Herzegovina, de Republiek Noord-Macedonië, Kosovo, Montenegro, Servië en Marokko. India en Moldavië zijn van de lijst geschrapt, terwijl Marokko is

toegevoegd ondanks het advies van het CGVS, dat Marokko niet als veilig land van herkomst had aangemerkt.

- **Frontex medewerkers ingezet bij grenscontroles en gedwongen terugkeeroperaties:** Sinds september 2025 worden Frontex-medewerkers ingezet op de luchthaven van Brussel, met name in het kader van terugkeeroperaties. Dit is toegestaan op grond van de wet van 16 mei 2024, die Europese grenswachters van Frontex toestaat om op Belgisch grondgebied op te treden onder het gezag van de Belgische politie.
- **EUAA-deskundigen ondersteunen de afhandeling van dossiers bij het CGVS:** In het kader van het “Belgisch operationeel plan” voor 2025-2026 zijn verschillende deskundigen van het Europees Asielagentschap (EUAA) ingezet om de activiteiten van het CGVS in 2025-2026 te ondersteunen. Onder hen bevinden zich verschillende tolken en casemanagers. Advocatenverenigingen hebben bezorgdheden geuit over het taalgebruik tijdens de interviews en de onpartijdigheid van Griekse EUAA-deskundigen die de procedures van personen die in Griekenland internationale bescherming genieten, behandelen. Dit heeft ertoe geleid dat het CGVS de werkwijze in de loop van het voorbije jaar geleidelijk heeft aangepast.
- **Toenemende belemmeringen bij de toegang tot rechtsbijstand voor asielzoekers:** NGO’s en advocaten wijzen erop dat asielzoekers die buiten het opvangnetwerk verblijven moeilijkheden ondervinden om toegang krijgen tot kosteloze rechtsbijstand, als gevolg van aanzienlijke administratieve drempels. Bovendien liepen in 2025 de betalingen van rechtsbijstandsvergoedingen door de overheid vertraging op. Aangezien veel migratieadvocaten afhankelijk zijn van deze vergoedingen, leidde dit bij sommigen tot financiële moeilijkheden.
- **Terugkeer naar Afghanistan:** De Belgische minister van Asiel en Migratie heeft het voortouw genomen bij de coördinatie van de Europese maatregelen met betrekking tot de terugkeer van Afghanen. In dit kader vond in januari ‘26 een verkennende missie naar Afghanistan plaats, waaraan de directeur-generaal van de DVZ heeft deelgenomen. Naar verluidt wordt er een vervolfbezoek van een vertegenwoordiger van de Taliban aan België georganiseerd om verdere praktische afspraken te bespreken. Het initiatief is door ngo’s met kritiek en bezorgdheid ontvangen.

Opvang

- **Aanhoudend tekort aan plaatsen en systematische weigering van opvang aan alleenstaande mannen:** Sinds oktober 2021 kan het Belgische Opvangagentschap (Fedasil) niet langer aan alle verzoekers van internationale bescherming een opvangplaats toewijzen. Er wordt voorrang gegeven aan verzoekers die als kwetsbaar worden beschouwd (gezinnen, kinderen, alleenstaande vrouwen, enz.). Tenzij zij een uitzonderlijke (medische) kwetsbaarheid kunnen aantonen, worden alleenstaande mannelijke verzoekers vrijwel systematisch als niet-kwetsbaar beschouwd en wordt hun dus de toegang tot een opvangplaats geweigerd. In 2025 werd aan 7.015 alleenstaande mannelijke asielzoekers het recht op opvang ontzegd. Zij moeten zich inschrijven op een wachtlijst van Fedasil. Op 1 maart 2026 stonden 1.345 alleenstaande mannen op deze wachtlijst. De gemiddelde wachttijd voor personen op de wachtlijst bedroeg in 2025 59

dagen. Tijdens de wachttijd worden de asielzoekers aan hun lot overgelaten. Velen leven in uiterst precare omstandigheden die schadelijk zijn voor hun gezondheid.

- **Onderzoek wijst op de slechte kwaliteit van opvangcentra:** Uit de resultaten van een vijfjarig onderzoek van Odisee Hogeschool in verschillende opvangcentra blijkt dat de rechten van kinderen binnen het Fedasil-opvangnetwerk niet gewaarborgd zijn als gevolg van de slechte kwaliteit van de beschikbare infrastructuur. Deze bevindingen werden bevestigd door de Vlaamse Kinderrechtencommissaris, die meerdere klachten ontving van gezinnen in opvangcentra over hun leefomstandigheden. Volgens Fedasil “moeten de kernactiviteiten van het Agentschap op een duurzame basis worden hersteld, aangezien de crisis van de afgelopen jaren en de voortdurende druk op het zorgnetwerk hun tol hebben geëist. De minimumnormen staan onder druk, en dit heeft gevolgen voor het welzijn van de bewoners en het personeel”.
- **Afname van het aantal opvangplaatsen en besparingen:** Het federaal regeerakkoord voorziet in een afname van het aantal opvangplaatsen zodra het aantal verzoeken voor internationale bescherming structureel daalt. In 2025 werden 997 nieuwe collectieve opvangplaatsen gecreëerd, terwijl 2.231 tijdelijke opvangplaatsen werden gesloten, wat resulteerde in een netto-afname van 1.234 plaatsen. Eind 2025 bedroeg de totale opvangcapaciteit 34.771 plaatsen, tegenover 36.211 plaatsen aan het begin van het jaar, wat neerkomt op een totale afname van 1.440 plaatsen. Deze vermindering van het aantal plaatsen komt ook tot uiting in de begroting van Fedasil, die werd teruggebracht van 848 miljoen euro in 2025 tot 749 miljoen euro in 2026. Tegen 2029 is de regering van plan het budget van Fedasil nog verder te verlagen tot 261 miljoen euro. Gezien het huidige tekort aan plaatsen en de over het algemeen slechte kwaliteit van het opvangnetwerk is het onduidelijk hoe Fedasil met een drastisch verlaagd budget naar behoren zal kunnen functioneren. De minister verklaarde samen met Fedasil te werken aan een plan om de kwaliteit van de opvang en de eerbiediging van de rechten van kinderen te waarborgen, binnen het kader van het regeerakkoord en zonder dat iemand door een overhaaste inkrimping van de opvangcapaciteit op straat komt te staan. Dit zou mogelijk worden gemaakt door een lagere instroom van asielzoekers als gevolg van recente beleidsmaatregelen. In een reactie op deze begrotingsplannen merkte de Rekenkamer op dat “het aantal verzoeken voor internationale bescherming sterk afhankelijk is van de internationale context. [...] De internationale context vormt dan ook een factor die moeilijk in te schatten is en die mede zal bepalen in hoeverre Fedasil in staat zal zijn om met de ter beschikking gestelde middelen aan zijn toekomstige verplichtingen te voldoen”. Het Managementplan 2025–2030 van Fedasil link eerdere overhaaste en ondoordachte sluitingen van opvangplaatsen in verband aan “een onaanvaardbare fysieke en mentale werklast voor zijn medewerkers en opvangpartners”. Het Agentschap geeft aan dat een toegenomen aantal langdurig afwezige medewerkers en een hoog personeelsverloop duidelijke signalen zijn dat het huidige tekort aan opvangcapaciteit een zware tol eist.
- **Weigering van opvang aan verzoekers met M-status:** In augustus 2025 trad een nieuwe wet in werking die Fedasil de mogelijkheid gaf om opvangvoorwaarden te weigeren aan verzoekers die in een andere EU-lidstaat al internationale bescherming hadden verkregen (“verzoekers met een M-status”). Tussen begin augustus 2025 en eind februari 2026 weigerde Fedasil opvang te verlenen aan 438 asielzoekers met een M-status. Verschillende getroffen asielzoekers spanden

individuele procedures aan bij de Arbeidsrechtbank van Brussel om een opvangplaats te verkrijgen. De Arbeidsrechtbank veroordeelde Fedasil en dwong het agentschap om zo snel mogelijk opvangvoorzieningen te verstrekken. Aanvankelijk gaf de minister van Asiel en Migratie Fedasil de opdracht om deze vonnissen te negeren. Na toenemende politieke druk gaf zij Fedasil echter opdracht om deze uitspraken na te leven. In februari 2026 schorste het Grondwettelijk Hof de toepassing van het wetsartikel dat Fedasil toestond opvangvoorzieningen te weigeren aan verzoekers met M-status. Ondanks deze uitspraak verklaarde de minister dat de Belgische wetgeving andere rechtsgronden bevatte op basis waarvan Fedasil opvangvoorzieningen aan verzoekers met M-status kon blijven weigeren. Volgens haar kunnen houders van een M-status worden geregistreerd als verzoekers met een volgend verzoek, waardoor Fedasil hen op basis van deze registratie opvangvoorzieningen kan weigeren. Als gevolg daarvan gaf zij Fedasil opdracht om opvangvoorzieningen aan verzoekers met M-status te blijven weigeren. Verschillende ngo's dienden bij de Raad van State een opschortend beroep in, waarop de Raad van State de ministeriële instructie schorste (zie hoger).

- **Afschaffing van OCMW-steun voor asielzoekers:** In augustus 2025 trad een nieuwe wet in werking die de mogelijkheid voor asielzoekers om in bepaalde uitzonderlijke omstandigheden OCMW-steun aan te vragen, afschafte. Vroeger konden asielzoekers een 'intrekking' van hun code 207 aanvragen. Indien dit werd toegekend, werd daarmee de wettelijke verplichting van Fedasil om materiële opvangvoorzieningen te verstrekken opgeheven, en kon de asielzoeker zich tot een OCMW wenden om sociale bijstand aan te vragen. Fedasil kon ook al vanaf het begin van de procedure besluiten om geen 'code 207' toe te kennen. Dit stelde de betrokken asielzoeker op zijn beurt in staat om sociale bijstand aan te vragen bij een OCMW. De regering beschouwde dit systeem van 'niet-toewijzing' en 'opheffing' als een aantrekkingsfactor voor België en besloot daarom het uit de Opvangwet te schrappen. In zijn advies over het wetsontwerp waarschuwde de Raad van State dat deze schrapping mogelijk zou kunnen leiden tot een schending van het recht op menselijke waardigheid en van het *standstill*-beginsel in de Belgische grondwet. Sommige asielzoekers die geen gebruik meer konden maken van dit systeem van 'niet-toewijzing' en 'opheffing', stelden een beroep in bij het Grondwettelijk Hof. Op 26 februari 2026 schorste het Grondwettelijk Hof deze nieuwe bepaling. Het Hof gaf aan dat de betrokken asielzoekers het risico liepen op onmiddellijke en onherstelbare schade. Op 21 mei 2026 vernietigde het Grondwettelijk Hof deze bepaling finaal (arrest nr. 66/2026).

Detentie

- **Heroverweging van het verbod op detentie van kinderen:** Slechts twee jaar nadat het verbod op detentie van kinderen wettelijk werd vastgelegd, kondigde de nieuwe minister van Asiel en Migratie in maart 2025 aan dat deze maatregel tijdens de nieuwe regeringsperiode mogelijk zou worden herzien. Een evaluatie van de terugkeer van gezinnen die in terugkeercentra worden vastgehouden, staat gepland voor september 2026.
- **Aanhoudingen van asielzoekers met een volgend verzoek bij de DVZ:** In 2025 hebben middenveldorganisaties en advocaten een toenemend aantal arrestaties vastgesteld in de gebouwen van de Dienst Vreemdelingenzaken in het kader van afspraken met betrekking tot een volgend verzoek voor internationale bescherming. De asielzoekers worden overgebracht naar

administratieve detentiecentra. Aangezien het jaarverslag van de DVZ op het moment van schrijven (april 2026) nog niet is gepubliceerd, kan niet worden nagegaan of deze stijging door officiële cijfers wordt bevestigd. Dezelfde praktijk wordt al enkele jaren waargenomen bij asielzoekers die onderworpen zijn aan een Dublin-overdrachtsbesluit. Sommige rechtbanken hebben geoordeeld dat dergelijke praktijken een oneerlijke strategie vormen die bedoeld is om de asielzoeker te misleiden over de finaliteit van de afspraak en dat dit moet leiden tot hun vrijlating, op grond van een schending van artikel 5 van het EVRM. Andere rechtbanken zijn daarentegen van oordeel dat de praktijk rechtmatig is.

- **Precaire omstandigheden in administratieve detentiecentra:** De omstandigheden in de administratieve detentiecentra bleven precair en hadden ernstige gevolgen voor de gezondheid van de bewoners. In 2024 begonnen 164 gedetineerden aan een hongerstaking. In oktober 2025 maakte een man een einde aan zijn leven terwijl hij vastzat in centrum 127bis. Hoewel zijn advocaat had aangegeven dat hij in een zeer kwetsbare psychische toestand verkeerde, kreeg hij niet de nodige medicatie.

Inhoud van de internationale bescherming

- **Aanhoudende problemen met de intrekking/weigering van de Belgische nationaliteit aan kinderen van Palestijnse ouders:** In het kader van de juridische discussie over de nationaliteit van kinderen van Palestijnse ouders heeft de DVZ in meer dan 170 dossiers instructies gestuurd naar gemeenten en openbare aanklagers, met het verzoek om de Belgische nationaliteit in te trekken van kinderen van Palestijnse ouders. Ondanks tussenkomst van de Ombudsman en uitspraken van nationale rechtbanken die zich tegen deze praktijk hebben verzet, waarbij werd aangegeven dat de DVZ geen bevoegdheid heeft in nationaliteitskwesities, is het probleem in 2025 nog steeds actueel, met gevolgen voor de rechtszekerheid, het gezinsleven en het belang van het kind.
- **Hogere kosten voor het verkrijgen van de Belgische nationaliteit:** Een wetswijziging van juli 2025 voorziet in een verhoging van de kosten voor de registratie van de Belgische nationaliteit van 150 euro naar 1.000 euro (in 2026: 1.030 euro). Er is bezorgdheid geuit over de daadwerkelijke toegang tot het Belgische – en daarmee Europese – burgerschap. In januari 2026 hebben verschillende middenveldorganisaties bij het Grondwettelijk Hof beroep aangetekend tegen deze wetswijziging.
- **De nieuwe wet inzake gezinshereniging in werking getreden en gedeeltelijk geschorst:** Een nieuwe wet inzake gezinshereniging, die op 18 augustus 2025 in werking is getreden, heeft een aantal belangrijke wijzigingen aangebracht in het wettelijk kader voor gezinshereniging, waaronder: (1) een wachttijd van twee jaar voor personen die subsidiaire bescherming of tijdelijke bescherming genieten, voordat zij gezinshereniging kunnen aanvragen, (2) de onmogelijkheid om gezinshereniging te realiseren met minderjarige kinderen die subsidiaire bescherming genieten, (3) geen recht op gezinshereniging wanneer het gezin niet bestond vóór de aankomst in België (subsidiaire bescherming), (4) een verkorte vrijstellingsperiode (van 1 jaar naar 6 maanden), (5) de invoering van de mogelijkheid om gezinshereniging aan te vragen vanop het grondgebied (in plaats van via de bevoegde ambassade) voor “meereizende” gezinsleden (d.i.

gezinsleden die zelf een negatieve beslissing hebben gekregen in een beschermingsprocedure maar zich reeds op het grondgebied bevinden). Op 26 februari 2026 heeft het Grondwettelijk Hof echter een aantal van deze maatregelen geschorst en vragen voorgelegd aan het Europees Hof van Justitie.

- **Plannen voor beperkingen op sociale uitkeringen voor nieuwkomers:** De federale regering is van plan een aantal maatregelen in te voeren die de toegang tot sociale bijstand voor personen met een beschermingsstatus zullen beperken. Tot deze maatregelen behoren onder meer een wachttijd van vijf jaar voordat een nieuwkomer aanspraak kan maken op sociale bijstand, en het koppelen van het recht op sociale uitkeringen aan integratie-inspanningen. Deze maatregelen zullen hoogstwaarschijnlijk nog in de loop van 2026 van kracht worden.

Tijdelijke bescherming

De informatie hieronder vormt een samenvatting van de belangrijkste updates opgenomen in de 'Annex' bij het AIDA-rapport 2025 met betrekking tot tijdelijke bescherming.

- **Belangrijkste statistieken:** In 2025 kregen 8.756 personen tijdelijke opvang in België, 98,94 % daarvan waren Oekraïense staatsburgers. Hierdoor waren er eind 2025 in totaal ongeveer 100.000 personen die sinds het uitbreken van de oorlog de status van tijdelijke bescherming hadden gekregen, waarvan er in december 2025 nog 70.636 in België geregistreerd stonden (met een verblijfskaart). In 2025 werden 3.286 beslissingen tot weigering van tijdelijke bescherming genomen, een stijging van 272% ten opzichte van 2024. In 2025 werden 87 niet-begeleide minderjarigen met de Oekraïense nationaliteit geregistreerd. Naar schatting geeft 15% van de verzoekers bij aankomst aan opvang nodig te hebben.
- **Verlenging van en overgang na tijdelijke bescherming:** De tijdelijke bescherming is verlengd tot 4 maart 2027. Tot nu toe zijn er in België nog geen overgangsmaatregelen van kracht voor de periode na die datum.
- **Verandering van locatie van het registratiecentrum:** Sinds 1 augustus 2025 vinden de registraties van verzoeken voor tijdelijke bescherming plaats aan de Rue Belliard 68 in Brussel. Dit is dezelfde locatie als voor verzoekers van internationale bescherming, hoewel beide groepen in een aparte rij worden ingedeeld.
- **Verzoeken voor internationale bescherming blijven opgeschort:** Dit geldt zowel voor Oekraïners met of zonder tijdelijke bescherming, als voor mensen met andere nationaliteiten die tijdelijke bescherming hebben.
- **Verhoogde bewijslast voor verblijf in Oekraïne:** Een paspoort met de bijbehorende in- en uitreisstempels wordt niet beschouwd als voldoende bewijs van verblijf in Oekraïne vóór 24 februari 2022. Om tijdelijke bescherming te verkrijgen, moeten personen een officiële verklaring van de Oekraïense grensautoriteit overleggen, alsook (objectieve) aanvullende documenten, bij voorkeur afgegeven door officiële instanties in Oekraïne, waaruit het verblijf blijkt. De hoge bewijslast, in combinatie met een gebrek aan informatie vanuit de DVZ over de te verstrekken

documenten, heeft geleid tot een sterke stijging van het aantal negatieve beslissingen. Het aantal afwijzingen sinds juni 2025 ligt consequent boven de 200 per maand, en bereikte een piek van meer dan 500 weigeringsbeslissingen in november 2025.

- **Negatieve beslissingen ten aanzien van begunstigden van tijdelijke bescherming in een andere lidstaat:** Sinds juli 2025 is de weigeringsgrond die wordt gebruikt om personen met een verblijfsvergunning in een andere lidstaat te weigeren, uitgebreid tot personen met tijdelijke bescherming in een andere lidstaat. Deze praktijk is gebaseerd op het uitvoeringsbesluit van de Raad van juli 2025, met name overweging nr. 4, waarin wordt gesteld dat de rechten in het kader van tijdelijke bescherming slechts in één lidstaat tegelijk kunnen worden genoten. De praktijkwijziging leidt evenwel tot situaties waarin slechts aan een deel van het gezin tijdelijke bescherming wordt verleend. De verzoeker moet een officiële bevestiging van de autoriteiten van die lidstaat overleggen waaruit blijkt dat de persoon niet langer tijdelijke bescherming geniet. Het verkrijgen van een dergelijk bewijs is echter vaak moeilijk, aangezien er geen gestandaardiseerde procedures of documenten bestaan. Deze bewijslast rust bovendien volledig op de verzoeker.
- **Moeilijkheden bij het verkrijgen van een verblijfsvergunning voor kinderen die na het uitbreken van de oorlog buiten België zijn geboren:** Kinderen die na de oorlog buiten België zijn geboren (bv. in Oekraïne), ondervinden steeds meer moeilijkheden bij het verkrijgen van een verblijfsvergunning. Zij komen niet in aanmerking voor tijdelijke bescherming, aangezien zij niet onder het toepassingsgebied van de richtlijn vallen. Wanneer zij in België zijn geboren, ontlenen zij hun status aan hun ouder(s). Kinderen die na de oorlog buiten België zijn geboren, zijn echter aangewezen op gezinshereniging, waaraan voorwaarden zijn verbonden die niet altijd kunnen worden vervuld. Dit geldt met name voor ouders die tijdelijke bescherming hebben verkregen vóór de wijziging van de regels inzake gezinshereniging op 18 augustus 2025, aangezien zij het bewijs moeten leveren van een toereikend en stabiel inkomen. Als gevolg hiervan verblijven veel van deze kinderen gedurende lange tijd in onwettig verblijf.
- **De nieuwe wet inzake gezinshereniging legt strengere regels op voor gezinshereniging met een begunstigde van tijdelijke bescherming:** Een nieuwe wet inzake gezinshereniging, die op 18 augustus 2025 in werking is getreden, heeft belangrijke wijzigingen aangebracht in het wettelijk kader voor gezinshereniging, waaronder een wachttijd van twee jaar voor gezinshereniging met een persoon die tijdelijke bescherming geniet en die zijn of haar status na 18 augustus 2025 heeft verkregen, en dit uitsluitend voor zover het gezin al bestond vóór de aankomst in België.
- **Aanhoudende problemen met de opvang van verzoekers van tijdelijke bescherming bij aankomst:** Niet iedereen die bij de registratie voor tijdelijke bescherming aangeeft behoefte te hebben aan opvang, krijgt ook daadwerkelijk opvang. Toegang tot opvang is afhankelijk van kwetsbaarheidscriteria, zoals minderjarigen, gezinnen met minderjarige kinderen, alleenstaande of zwangere moeders, personen met medische behoeften en ouderen. Het belangrijkste noodopvangcentrum eist dat de betrokkene al in het bezit is van een beslissing tot toekenning van tijdelijke bescherming, terwijl personen in de praktijk niet altijd op dezelfde dag van hun registratie een beslissing ontvangen.